Ο λαθρεπιβάτης με το κόκκινο και το μαύρο

Επιστρέφω σ' ένα μακρινό πια Αύγουστο και βλέπω ξανά τον εαυτό μου, δίχως να το πολυσκεφτεί, να πηδά στην υδροφόρα που είχε λύσει τους κάβους και ζέσταινε τις μηχανές. Οι διώχτες μου είχαν στήσει καρτέρι στα κρητικά βαπόρια και είχαν αποκλείσει το λιμάνι του Ηρακλείου. Σφηνωμένος ανάμεσα σε κουλούρες συρματόσχοινα ένιωθα το μελτέμι να με μαστιγώνει καθώς βγαίναμε στο Κρητικό πέλαγος. Την είχα πάθει. Υπέθεσα ότι πήγαινε κάπου κοντά, σε κάποιο παραλιακό ξενοδοχείο, το πολύ μέχρι τη Ντία, το νησί με τους αίγαγρους. Αν το μελτέμι αγρίευε θα μ' έπαιρνε η θάλασσα κι έπρεπε τότε να βρεθώ «καβάλα στο δελφίνι» αντί για την υδροφόρα, σαν τον Αρίωνα όταν τον πέταξαν από το καράβι στη θάλασσα. Δώδεκα ώρες την έβγαλα δίχως νερό, όταν επιτέλους το κήτος έκοψε ταχύτητα και έστριψε ίσια κατά τα φώτα του λιμανιού. Στα πεντακόσια μέτρα από την ακτή, τρεις το πρωί, έπεσα στο νερό αφού ασφάλισα τα γυαλιά μου στην κωλότσεπη κι έσφιξα τις μαύρες σαγιονάρες μου στη ζώνη. Έχασα τη δεξιά. Αξία έχει, έλεγε ο Αρίστιππος, μόνο ό,τι μπορείς να διασώσεις μαζί με τη ζωή σου σ' ένα ναυάγιο. Τράβηξα αριστερά από τα φώτα. Κανείς, ούτε οι χίπηδες που ήταν στρωματσάδα στην παραλία ούτε οι νεαροί που τύφλα άλλαζαν χέρια μια τσιγαριά, δεν έδωσαν σημασία σε έναν τύπο που έβγαινε τρέμοντας με τα ρούχα βουρίδι από τη θάλασσα. Η εκκεντρικότητα ήταν η σύμβαση της εποχής και ίσως μόνο μια αναδυόμενη Αφροδίτη μπορούσε να τραβήξει την προσοχή τους.

Τους βούτηξα μια μπίρα να αντιμετωπίσω την υποθερμία και «απαλλοτρίωσα» μια αδέσποτη δεξιά σαγιονάρα. Βγήκε κόκκινη. Με μια σαγιονάρα ίσως να μ' έπαιρναν για ξεχασμένο στο χρόνο Αιτωλό πολεμιστή, γιατί αυτοί φορούσαν μόνο ένα αριστερό σανδάλι, ή θα μ' έπιαναν στα πράσα, όπως τον Κασόνα, καθώς ένα σύγχρονο μαντείο θα έχει προειδοποιήσει τον Πελία να φυλάγεται από τον μονοσάνδαλο άνδρα. Δεν ήξερα πού βρισκόμουν αλλά και ποιον να ρωτήσω δίχως να κινήσω υποψίες; Είχε σηκωθεί αρκετά ο ήλιος στην παραλία όταν αποτόλμησα να κάνω την παράλογη ερώτηση σε μια τουρίστρια περίπου στην ηλικία μου. Γαλλίδα φοιτήτρια στη Σορβόνη, διατριβή για τον Καραγκιόζη από την Κίνα ως την Ελλάδα όπως θα μάθαινα αργότερα, μια κουλτουριάρικη εκδοχή των κοριτσιών της nouvelle vague. «Το πιο πρωτότυπο καμάκι που μου έχουν κάνει στη Μύκονο!» σχολίασε. «Πήρα θάρρος γιατί άπλωσες στο κεφάλι σου στο αγαπημένο μου μυθιστόρημα, το *Le Rouge et le Noir. Το Κόκκινο και το Μαύρο* του Σταντάλ. Η αξιοπιστία μου κορυφώθηκε όταν διαπίστωσε τα χρώματα στις σαγιονάρες μου. Το βράδυ, λαθρεπιβάτης στο πλοίο της γραμμής, έφυγα για τον Πειραιά. Αυτή ήταν η πρώτη και η τελευταία κρουαζιέρα μου στη Μύκονο, η οποία κρατά, σκέφτηκα τότε με συγκίνηση, το ίδιο όνομα εδώ και χιλιετίες. Το διμελές πλήρωμα της υδροφόρας θα πληροφορηθεί το περιστατικό τρία χρόνια μετά. Αν είχα παρουσιαστεί τότε θα με διευκόλυνε; Θα με παρέδιδε στο Λιμεναρχείο; Θα με πέταγε πανικόβλητο στη θάλασσα; Εκ των υστέρων η απάντηση είναι δεδομένη.

Ποιος ξέρει γιατί πρώτη φορά φέτος ανακάλεσα αυτή την ανάμνηση από τον Αύγουστο του '72 σε σχετική ερώτηση του γιου μου Νικόλα για μια καλοκαιρινή μου εμπειρία. Ίσως εξήγηση δίνει το απελπιστικό αίσθημα του αβοήθητου που βιώνει ο Έλληνας καθώς πασχίζει με αδέξιες κι αμήχανες προσπάθειες να κρατήσει το κεφάλι έξω από το νερό.

Συνειρμικό ημίφως

• Ο Νόμος της Εντροπίας από τη Φυσική με είχε διδάξει ότι ο χρόνος εμπεριέχει το πάγωμα, την απώλεια της ενέργειας, τη φθορά του πάθους, της αγωνίας και του φόβου. Έτσι, κοντά σαράντα χρόνια μετά, ανακαλώ με ειρωνική απόσταση τους ελεύθερους συνειρμούς μου από τις εφιαλτικές ώρες που πέρασα κολλημένος θανατερά σαν πεταλίδα στη θαλασσοδαρμένη υδροφόρα. Έρχεται ο καιρός που κάθε λεπτό, όσο έντονα κι αν το έζησες, θα γίνει ανάμνηση.

• «Πάρ' το φιλοσοφικά!», ακούστηκε η φωνή του γενειοφόρου πνευματικού μου μέσα από τον αφρό. «Πά' να πει με καρτερία. Στο κακό που σε βρήκε υπάρχει πάντα ένα πολύ χειρότερο κακό. Μην πανικοβάλεσσαι. Γίνε στωικός. Θυμήσου τον Επίκτητο». Ήταν ο Επιμενίδης, όχι ο Μαρξ. Τιμωρία μου, καθώς στον άμετρο σκεπτικισμό μου ειρωνευόμουν την αρχή της αταραξίας των στωικών και σάρκαζα πως πρέπει να ευχαριστήσω τη χούντα που με βασάνισε αλλά δεν με σκότωσε.

• Μύηση στην τραγική γνώση. Κράτα μόνο γερά τα συρματόσχοινα, τίποτα άλλο μην κάνεις, μη σπαταλάς τις δυνάμεις σου, η τραγικότητά σου αυτές τις ώρες είναι απόλυτη, οι εναλλακτικές λύσεις μηδενίζονται, συνειδητοποίησε ότι είσαι παντελώς αβοήθητος, ρίξε τη μικρή εσωτερική σου άγκυρα στη μέση της καταιγίδας, αφέσου στη ροή των πραγμάτων κι αν επιζήσεις και ωριμάσεις ίσως μια μέρα αναγνωρίσεις στο ναυαγισμό το πανηγύρι της ανθρώπινης ύπαρξης.

• Σπουδή στην ενεργητική αναμονή. Ζω σημαίνει περιμένω κάτι. Περιμένω κάτι άρα ζω. Waiting for Godot, μέσα από τα κύματα. Απελευθερώσου στο ρεύμα μιας άγρυπνης εγκατάλειψης. Τίποτα δεν είναι πια στο χέρι σου. Επέπλεε.

• Ευκαιρία να ασκηθείς πειραματικά στη διαχείριση της αβεβαιότητας πάνω στο αγαπημένο σου μαθηματικό μοντέλο για τα θαλάσσια κύματα, που περιλαμβάνει τις διαφορές των φάσεων

και του μήκους τους, το βάθος και την ταχύτητά τους, τα «προβατάκια» στο όρος των κυμάτων που σκάζουν πάνω σου, τη διασπορά του κυματισμού, τις επικαλύψεις και υπερθέσεις των ημιτονοειδών κυμάτων, τα κυματοπακέτα και τα παλίνδρομα κύματα που μπορεί από στιγμή σε στιγμή να σε καταπιούν.

• Το κόκκινο και το μαύρο στο βαθύ πράσινο μπλε σκοτάδι καθώς πέφτει το σούρουπο και μαζί του το καταραμένο μελτέμι. Κόκκινο κρασί από τα όρη. Μαυρομάνικο μαχαίρι για το κακό μάτι. Οι μανάδες να κάθονται πάνω σε μαυρομάνικα μαχαίρια για να βγάζουν γιους. Όμορφες μαυροφόρες, μαυρομάτες να μαζεύουν μαυρολιές. Το Κόκκινο και το Μαύρο. Επανάσταση και Ελευθερία. «Ρόδα φυτεύω κόκκινα και μαύρα ξετελεύουν». Ο νόμος της Αντιστροφής του Νοήματος στις ιδεολογίες και στην πολιτική. Η μαγική μυστική γλώσσα των χρωμάτων. Λευκό μαυροπούλι. Μαύρος κύκνος. Λευκό Κοτσύφι. Μπλε δέντρο. Μαύρο καράβι.

• Κολυμπούσα κι απόδιωχνα από τη σκέψη μου την κακή μοίρα του Νικηφόρου Μανδηλαρά, που ρίχτηκε από το πλοίο στα κύματα, και το νου μου θέρμαινε σαν ακτίνα ελπίδας, όπως και τώρα, ο μονοσάνδαλος Ιάσονας και με πικρό παράπονο διερωτώμαι αν ο Έλληνας, που αποκοιμήθηκε σιτιζόμενος με δανεικά στο «Πρυτανείο», βαυκαλιζόμενος με την ψευδεπίγραφη «προοδευτικότητα», θα ξαναβρεί μέσα του το ένστικτο του Αργοναύτη, του ανθρώπου της εξερεύνησης, του ταξιδιού, της δημιουργίας, της καινοτομίας, του αγώνα της ζωής, και αρχίζω να ονειρεύομαι μια συνάθροιση των νέων Αργοναυτών και διερευνώ ποιος μπορεί να πάρει τη θέση του Φαλήρου από την Αθήνα, του Φάνου από την Κρήτη, του Λαέρτη από το Άργος, ποιος του Ιφικλή του Αιτωλού, του Κάστορα και του Πολυδεύκη από τη Σπάρτη, του Κάνθου από την Εύβοια, ποιος θα είναι ο Άργος, ο Θεσπιεύς, ο ναυπηγός της νέας Αργώς, ποιος; Αυτό είναι το Νέο Ελληνικό Ζήτημα!

Παρασύρθηκα σε εφτά ελεύθερους συνειρμούς. Η Έβδομη Αίσθηση είναι το συνειρμικό ημίφως που πέφτει στα ανθρώπινα. Μια ελεύθερη περιπλάνηση του νου σαν το καρυδότσουφλο που αφήνεται να παρασυρθεί στα κύματα δίχως να χάνει την επαφή με την πραγματικότητα.